

Bijlage presentatie toegangstesten

In deze notitie volgt een toelichting op het onderdeel toegangstesten van het testbeleid, behorend bij de presentatie gegeven door de minister van VWS in de MCC van 19 februari 2021. De besluitvorming over het gehele wetsvoorstel ligt voor in de ACC van 22 februari en de MCC van 23 februari. De besluitvorming voor de financiering en verdeling van de volgende fasen van opbouw van testcapaciteit ligt voor in de MCC van 5 maart.

Deze notitie vraagt u in te stemmen met de volgende 3 beslispunten:

- Uw instemming met het maken van wettelijke basis testbewijs, → NB: besluit volgende week over meenemen mbo/ho/wo in wettelijke basis
- Uw instemming met financiering fase 0 van bouwen toegangsteststraten (eerste 25.000) en daarbinnen verdeling 1/3 EZK, 1/3 OCW en 1/3 sport. Voor verdeling fase 1 en verder: periodiek kijken naar verdeling over sectoren (ook betrekken MKBA)
- Uw instemming met *richting* om naar fase 1 en verder te gaan met bouwen toegangsteststraten → NB: nog te besluiten fase 1 (en verder) in maart: hoeveel gaat het kosten, wie betaalt de rekening, principes verdeling sectoren

Aanleiding

Op grond van een negatieve testuitslag kunnen we mensen na de lockdown sneller mogelijkheden geven om fysiek deel te nemen aan bepaalde culturele, sportieve en sociale activiteiten en evenementen. Het inzetten van toegangstesten is niet zonder meer mogelijk. Allereerst is het van groot belang dat de epidemiologische situatie dusdanig is dat dit ook veilig en verantwoord kan gebeuren. Daarnaast vraagt het inzetten van een testbewijs om een zorgvuldig afgewogen juridisch en ethisch kader. De Gezondheidsraad heeft op 14 januari haar advies 'Testbewijzen voor SARS-CoV-2: ethische en juridische voorwaarden' gepubliceerd. Een samenvatting van dit advies is opgenomen in de Kamerbrief over de stand van zaken van 2 februari jl. In die brief is ook toegezegd in de volgende brief een beleidsreactie te geven.

In de ACC is inmiddels overeenstemming over de aanpak om te komen tot een wetsvoorstel. Tevens is er overeenstemming over het opnemen van niet-essentiële voorzieningen in het wetsvoorstel. Deze punten zijn ter informatie opgenomen. De opname van het mbo, hbo en wo in het wetsvoorstel en de verdeling van de testcapaciteit zijn nog bespreekpunten. De besluitvorming in zijn geheel ligt voor in de ACC van 22 februari en de MCC van 23 februari. De MCC wordt dan ook nader geïnformeerd over de fasering bij de inzet van het testbewijs en de randvoorwaarden zoals de digitale applicatie CoronaCheck, alsmede de relatie met andere beleidstrajecten.

Aanpak wetsvoorstel testbewijs

Door een negatief testresultaat als voorwaarde te stellen voor de toegang tot bepaalde voorzieningen/activiteiten kan de samenleving op termijn op verantwoorde en versnelde wijze worden heropend. Om te komen tot de inzet van het testbewijs wordt de volgende aanpak voorgesteld. Het advies van de Gezondheidsraad van 14 januari is daarbij richtinggevend.

- De inzet van een testbewijs betekent een impliciete testverplichting en raakt daarmee aan grondrechten. Voor de verplichte inzet van een testbewijs is een specifieke wettelijke basis noodzakelijk.
- Het verplichte testbewijs zal alleen in een specifieke situatie worden ingezet om maatregelen te versoepelen of sneller los te laten. Het testbewijs zal niet worden ingezet als een extra beperkende maatregel.
- Dit maakt het verplichte testbewijs per definitie een tijdelijke maatregel die bedoeld is om de samenleving sneller te heropenen. Immers hoe minder beperkende maatregelen hoe minder noodzakelijk een testbewijs is.
- In het wetsvoorstel komt vast te liggen voor welke type voorzieningen/activiteiten het testbewijs verplicht kan worden.

- Vervolgens zal in een ministeriële regeling een nadere precisering van de voorzieningen/activiteiten worden gegeven en onder welke voorwaarden een testbewijs daadwerkelijk zal worden verplicht.
- Aan de hand van de fasen en maatregelen in de routekaart zal daartoe iedere drie weken door het kabinet worden besloten om verplichte testbewijzen in te zetten om bepaalde versoepelingen (eerder) mogelijk te maken.
- Het gaat hier in eerste instantie om versoepeling van beperkende maatregelen op de routekaart zoals een maximum aantal bezoekers.
- Het loslaten van basismaatregelen zoals de anderhalve meter maatregel is onderdeel van het **testbeleid**. In het wetsvoorstel zal niet worden uitgesloten dat, indien de epidemiologische situatie het toestaat en dit past binnen het testbeleid, ook de basismaatregelen met een testbewijs eerder kunnen worden losgelaten. Dit geldt alleen achter de deur, ná toegangstesten.
- Het mogelijk maken van toegang tot voorzieningen/activiteiten met een verplicht testbewijs zal altijd gelimiteerd zijn door de beschikbare testcapaciteit.

2. Afbakening

In de ACC is overeenstemming om de niet-essentiële voorzieningen sport- en jeugdactiviteiten¹, culturele instellingen², evenementen³, restaurants, overige horeca⁴ en doorstroomlocaties⁵ op te nemen in het wetsvoorstel. Bij de keuze voor de voorzieningen/activiteiten is aangesloten bij de definities in de routekaart.

In haar advies stelt de Gezondheidsraad dat de inzet van een negatief testbewijs grondrechten inperkt, ook als het doel is om meer vrijheden terug te geven. De Gezondheidsraad geeft een afwegingskader om te bepalen voor welke voorzieningen/activiteiten het negatief testbewijs verplicht wordt. Beoordeeld dient onder meer te worden of de inzet noodzakelijk en effectief is om het beoogde doel, meer vrijheden te geven, te bereiken en of de inzet proportioneel en subsidiair is en geen nadelige effecten sorteert, waaronder ongelijke toegang. Bij deze beoordeling kan onderscheid worden gemaakt tussen essentiële voorzieningen en niet-essentiële voorzieningen, al naar gelang hun maatschappelijk belang. Uit het advies van de Gezondheidsraad blijkt dat de motivering om sectoren toegankelijk te maken met testbewijzen zwaarder moet zijn naar mate het maatschappelijk belang groter is.

De inzet van het negatief testbewijs is noodzakelijk en effectief om deze sectoren eerder te openen dan met de thans beschikbare maatregelen mogelijk zou zijn zonder de verspreiding van het virus te ver op te laten lopen. Het gaat namelijk om voorzieningen waarvoor in de risiconiveaus waakzaam en zorgelijk al dusdanig beperkende maatregelen gelden dat deze van grote invloed zijn op de economie en maatschappij in brede zin, hoe nodig deze ook zijn voor het indammen van het virus. Met de inzet van het negatief testbewijs wordt het mogelijk om, telkens met in achtname van de epidemiologische situatie, te bezien of de beperkende maatregelen uit de routekaart kunnen worden versoepeld of opgeheven.

Ter aanvulling en verduidelijking: in het wetsvoorstel zullen de volgende voorzieningen **niet** worden opgenomen:

- **Openbare voorzieningen** die veelal (deels) collectief gefinancierde diensten en/of goederen aanbieden die elementaire faciliteiten vormen en voor een ieder toegankelijk moeten zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om het gemeentehuis of de bibliotheek. Het gaat hier om essentiële voorzieningen waarvan de toegang niet beperkt zou moeten worden door een indirecte testplicht. Dit is ook de strekking van de motie Azarkan.
- **Zorg**. Ook hier gaat het om een essentiële voorziening waarbij in de afweging zwaar weegt dat de toegang voor dit type voorzieningen vrij moet zijn en niet kan worden ingeperkt

¹ Wat betreft jeugdactiviteiten gaat het in ieder geval niet om de inzet van een testbewijs voor minderjarigen maar om de begeleiding door volwassenen. Bij sportactiviteiten zal het name gaan om het eventueel toestaan van publiek bij wedstrijden, amateur en professioneel.

² De gebruikelijke openstelling van instellingen zoals bioscopen, theaters, concertzalen, podia, bowlinghallen, casino's, arcadehallen en speelhallen.

³ Een speciale, tijd- en plaatsgebonden gebeurtenis die door een initiatiefnemer (individu, groep of organisatie) bewust is gepland en die gericht is op een bepaalde doelgroep om met een bewust gekozen vorm een bepaald doel te realiseren', waarbij muziek, kunst, cultuur, sport, religie, wetenschap of een combinatie van deze centraal staat. Kernmissen vallen hier ook onder. Wat betreft religie wordt het testbewijs vanzelfsprekend niet ingezet voor de toegang van gebedshuizen.

⁴ cafés, coffeeshops, sportkantines en nachtclubs/discotheken.

⁵ Als voorbeelden van doorstroomlocaties worden in de routekaart musea, bibliotheken, pretparken, beurzen, dierentuinen en warenmarkten genoemd. De bibliotheek is een essentiële voorziening, waar het testbewijs in ieder geval niet zal worden ingezet.

door een indirecte testverplichting. Bovendien is uitsluiten in de zorg ook praktisch gezien onmogelijk, omdat de zorg ook verantwoordelijk is voor de behandeling van COVID-19.

- **Primair Onderwijs (PO) en Voorgezet Onderwijs (VO) en praktijkonderwijs.** Ook hier gaat het om een essentiële voorziening waarbij in de afweging zwaar weegt dat de toegang voor dit type voorzieningen vrij moet zijn en dus niet ingeperkt wordt door een indirecte testverplichting. Temeer daar voor het PO en VO een leerplicht geldt. Voor praktijklessen waar nu al de 1,5 meter mag worden losgelaten, geldt dat dit in de toekomst zo blijft. Iedere student kan aan deze onderwijsactiviteit deelnemen zonder dat er een testbewijs wordt verlangd.
- **De werkomgeving in generieke zin** (kantoren, productielocaties, bouwplaatsen, etc.). Een indirecte testverplichting past niet goed bij de aard van de relatie tussen werkgever en werknemer. Het vereisen van een testbewijs kan namelijk grote gevolgen hebben voor werknemers, bijvoorbeeld dat een werknemer zijn werk niet kan uitoefenen. Bovendien mag een werkgever niet zomaar medische gegevens inzien van werknemers. Dat mag alleen de bedrijfsarts, die op zijn beurt gebonden is aan de AVG-regels.

→ Besluitvorming over het toevoegen van het mbo, ho en wo wordt nog nader voorbereid en zal volgende week plaatsvinden in ACC en MCC.

3. Testcapaciteit

Om de inzet van het testbewijs op bovengenoemde wijze te realiseren moet er ook aanvullende testcapaciteit worden gecreëerd. Deze testcapaciteit wordt naast de capaciteit voor spoor 1 gerealiseerd. Samen met EZK en OCW zijn gesprekken gaande met initiatiefnemers vanuit VNO-NCW en GGD Amsterdam die in het afgelopen jaar kennis en ervaring hebben opgebouwd waardoor zij in staat zijn om testcapaciteit te realiseren die nodig is om het maatschappelijk leven in Nederland te heropenen, zo gauw als de epidemiologische situatie het toelaat. De wens is dat in april voldoende toegangstestcapaciteit gereed staat om voorzieningen/activiteiten (gedeeltelijk) te kunnen openen met behulp van het testbewijs.

Op zeer korte termijn wil VWS een opdracht aan Stichting Open Nederland verstrekken om voorbereidende werkzaamheden te doen. Deze zogenoemde fase 0 werkzaamheden, betreffen het kwartier maken voor de uitrol van testcapaciteit en betreft activiteiten die no-regret zijn voor spoor 2a. Per 1 maart zal een initiële capaciteit van 25K testen per dag worden gerealiseerd. Dit betreft het ombouwen van reeds bestaande teststraten van een leverancier. Deze capaciteit kan -zolang het testbewijs nog niet is ingevoerd- tijdelijk ook worden ingezet voor bijvoorbeeld pilots, of incidenteel testen van specifieke groepen, zoals bijvoorbeeld cruciale beroepen. Door de beoogde snelheid van starten van de werkzaamheden van de stichting is de opdrachtverstrekking snel tot stand gekomen. De Tweede Kamer zal in de stand van zakenbrief van 23 februari a.s. worden geïnformeerd over de opdrachtverstrekking. De Stichting Open Nederland zal openstaan voor deelname van andere geïnteresseerde partijen die voldoen aan de voorwaarden. Naast de overeenkomst met de Stichting Open Nederland vindt het gesprek plaats met het team rondom GGD Amsterdam over realisatie van een belangrijk deel van de testcapaciteit.

Besluitvorming over de verdere opbouw van de testcapaciteit zal vervolgens in fasen van 4 weken plaatsvinden, oplopend tot uiteindelijk 400k per dag in mei. Besluitvorming zal worden voorbereid samen met EZK, OCW en Financiën en aan DOC, ACC en MCC voorgelegd. Het eerstvolgende beoogde go/no go moment voor fase 1 is voorzien voor de MCC van 5 maart.

Het is de rol van VWS om te bepalen hoeveel ruimte er is voor sectoren om te openen, en de rol van EZK, OCW en VWS-Sport om samen met andere departementen te bepalen hoe deze ruimte wordt verdeeld. Gedachte is om de beschikbare testcapaciteit op een evenwichtige wijze te verdelen tussen economie, sport en cultuur. Hierbij zal worden gekeken naar de maatschappelijke kosten-batenafweging. Onderwerp van besluitvorming is ook nog of en zoja welke bijdrage in de kosten van testen eventueel van sectoren zelf kan worden gevraagd. Voor fase 0 wordt pragmatisch uitgegaan van een verdeling van 1/3 – 1/3 – 1/3 tussen sport, cultuur en economie.